

G.K.40
7/10043

T.C.
BAŞBAKANLIK
Hazine Müsteşarlığı

Sayı: B.02.1.HZN.0.06.01.03/
Konu: Soru Önergesi

17.12.09* 54045

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE

İlgi: 04.11.2009 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/10043-16426/35650 sayılı yazınız.

İlgi yazı ile, Muğla Milletvekili Sayın Fevzi TOPUZ tarafından tevcih edilen 7/10043 sayılı soru önergesinin sureti ekli olarak gönderilmiş ve süresi içinde cevaplandırılması talep edilmiştir.

Söz konusu soru önergesine ilişkin olarak Hazine Müsteşarlığı tarafından hazırlanan cevap metni ekte yer almaktadır.

Bilgileri ile gereğini arz ederim.

Ali BABACAN
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

EKLER:
EK 1- Yazı (3 Sayfa)

DAĞITIM:
Bilgi: Başbakanlığa

MUĞLA MİLLETVEKİLİ SAYIN FEVZİ TOPUZ'UN
BAŞBAKAN SAYIN RECEP TAYYİP ERDOĞAN'A TEVCİH ETTİĞİ 7/10043 ESAS
NUMARALI SORU ÖNERGESİ İLE İLGİLİ OLARAK HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI
TARAFINDAN HAZIRLANAN CEVAP METNİ

Soru 1: Piyasa yapıcısı (PY) bankaların seçiminde kanunen önceden belirlenmesi bir zorunluluk iken neden bu kriterler belirlenmemiştir?

Cevap 1: 2000 yılının Mayıs ayında uygulanmaya başlanan piyasa yapıcılığı sistemi kapsamında uluslararası uygulamalar da dikkate alınarak bir kriter seti oluşturulmuş ve kamuoyuna duyurulmuştur. Kriter setinin değiştirildiği ve/veya uygulamadan kaldırıldığına ilişkin herhangi bir açıklama söz konusu değildir.

Öte yandan, uluslararası standartlarda etkin çalışan Piyasa Yapıcılığı sisteminin en önemli kriteri, PY olmaya aday bankaların bankacılık yapma lisanslarını devam ettirecek düzeyde sağlıklı bir mali yapıya sahip olmasıdır. Bunun da kabul görmüş birinci göstergesi “Sermaye Yeterlilik Rasyosudur” (SYR). Söz konusu rasyoyu da ihtiva edecek şekilde PY olma talebinde bulunan bankaların temel mali tabloları Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından Hazine Müsteşarlığına iletilmektedir. Bu suretle, SYR’ler PY seçimlerinden önce Hazine Müsteşarlığınca değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede, halihazırda kriterler mevcut olup Hazine Müsteşarlığı tarafından PY bankaların seçimi aşamasında kullanılmaktadır.

Soru 2: Bir anlamda Hazine ihaleleri başıboş kalmıştır. İhalede rekabet etmek yerine ortalama fiyatı yükseltmeye gidilebilir. Bu sorunu nasıl aşmayı planlıyorsunuz?

Cevap 2:

Bilindiği üzere, ortalama fiyatın yükselmesi (faizin düşük çıkması) Hazine’nin lehine olup düşük maliyetle borçlanmayı temin etmektedir. Tüm dünyada olduğu gibi Hazine Müsteşarlığı’nın temel hedeflerinden bir tanesi mümkün olan en düşük maliyetle borçlanmaktadır. Bu nedenle, metinde ve soruda belirtilen hususlar (fiyatın yükselmesi/faizin düşük çıkması) Hazine’ne için bir sorun olarak görülmemektedir. Bununla birlikte, rekabetçi

olmayan teklif (ROT) aşaması ihale sürecinin bir parçasıdır ve fiyat oluşumunda başlı başına etken değildir.

Bu çerçevede, 2008 yılının tümündeki teklif karşılama oranları değerlendirildiğinde toplam PY Rekabetçi Olmayan Teklif (ROT) karşılama oranının ortalama yüzde 20,8, ihaleye gelen teklif karşılama oranının ise yüzde 50,5 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Buna ilaveten 2008 yılında PY bankalara ROT yoluyla yapılan satış tutarı toplam satışın %30'u kadardır. Diğer taraftan ihalede oluşan faiz/fiyat ile beklenti anketi ortalama faiz/fiyat her bir ihale bazında karşılaştırıldığında ihalede oluşan faizin beklenti faizinin altında olduğu görülmektedir. Bu durum, ROT satışlarının ihalede oluşan fiyatların rekabetçiliği üzerinde olumsuz bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Bankalar, alım yükümlülüklerini karşılamayı garantilemek istemeleri nedeniyle ROT vermektedir. Uygulamada bazı bankaların daha fazla ROT'u tercih ettikleri bazılarının ise ihaleyi tercih ettikleri görülmektedir. Bankalar ihalede, ortalama fiyatın üzerinde veya altında kalabilmektedir. Gerek ortalama fiyatın üzerinde gerekse altında kalan bankalar ROT alımları da hesaba katıldığında toplam alımlarında ihalede oluşan ortalama fiyata yaklaşmaya çalışmaktadırlar. Yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde, etkin işleyen piyasada, ROT mekanizması ihale sürecinde aşağı ve yukarı yönlü oluşabilecek aşırı dalgalanmaları engellemekte ve ihale sürecinde fiyatın daha dengeli oluşmasını sağlayabilmektedir.

Soru 3: Kesim çizgisi çekilirken stratejik ölçütler, ihtiyaç duyulan finansman programı miktarı, piyasa koşulları, kamuoyuna duyurulan borçlanma stratejisi, ihale teklif miktarı ve teklif yapısı kavramlarından hangisinin ne aşamada ve ne amaçla kullanıldığı bilgisi ihale bazında mevcut olmaması eksiklik olarak görmüyor musunuz?

Cevap 3: Mevcut uygulamada aylık bazda hazırlanan iç borçlanma stratejisi ile piyasadan gerçekleştirilecek toplam iç borçlanma tutarı, ihraç edilecek DİBS'lerin türü ve gerçekleştirilecek ihale tarihlerine ilişkin ihale takvimi hazırlanarak aylık olarak kamuoyuna duyurulmaktadır. Diğer taraftan, her bir ihale değerlendirildiğinde ihalede borçlanılacak tutar ihale bazında belirlenmektedir. Her bir ihale bazında borçlanılacak tutarlar; gerçekleştirilecek itfa tutarı, Hazine nakit durumu, piyasa koşulları, itfa olacak senetlerin türü ve ihalelere olan talep düzeyindeki gelişmeler göz önünde bulundurularak belirlenmektedir. Bu çerçevede, konu ile ilgili herhangi bir eksiklik bulunmadığı düşünülmektedir.

Soru 4: Bankaların ihalelerde anlaşma yapıp yapmadıklarına yönelik bir araştırmanız var mı?

Cevap 4: Bugüne kadar, piyasa yapıcılığı sisteminde bankaların birbirleriyle ve diğer katılımcılarla anlaşarak fiyat belirledikleri bir durum tespit edilmemiştir.